زنجيرەی پەروەردەو بانگەواز (١٩)

چۆن تەوبە بکەم ؟

ڕێگای ڕزگاربوون لە کوێیە؟ تەوبەکردن چیە ؟ بۆچی تەوبە بکەین ؟
مەرجەکانی تەوبەی ڕاستەقینە ، نیشانەکانی قبوولْ بوونی تەوبە

ئامادەکردنی : علي خان
پێداچوونەوەی : مامۆستا خليل أحمد

==

سایتی بەهەشت
www.ba8.org
هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ
Ba8@maktoob.com
٢٠٠٧ - ١٤٢٨

سوپاس و ستایش بۆ خودا، لێخۆشبووی تاوانەکان، وەرگری تۆبەی تۆبەکاران، بە توند سزادەری کافران ، والآکاری دەرگا لە بۆ گەڕاوەکان، وە ئاسانکەری هۆکارەکان لە بۆ تەوبەکاران، وە هەروەها سەلأت و سەلام برژێتە سەر بەرەحمەت نێردراو لە بۆ جیهانیان، موحەممەدی گەورەو سەروەرمان، وە لەسەر خانەوادەکەی و هاوەلآن .

برای خۆشەویستم ، خوشکی بەرێزم

زۆربەی خەڵکی بەهاو هەقیقەتی تەوبە نازانن، چ جای ئەوەی پێی هەستن، ئەگەر بەهای تەوبە بزانن، ڕێگای بەدستهێنانی نازانن، ئەگەر ڕێگاکە بزانن، چۆنێتی دەست پێکردنەکەی نازانن؟

جا برام وەرە لەگەڵم با بزانین هەقیقەتی تەوبەو ڕێگای بەدەستهێنانی چییەو چۆنە؟ بەو ئومێدەی پێی بگەین

هەمووومان هەڵە دەکەین

برای خۆشەویستم ، خوشکی بەرێزم

هەمووومان تاوانبارین، هەموو هەڵەکارین، جارێك ڕوو لەخوای دەکەین و جارێك ڕوو وەردەگێڕین، تاوێك هەست بە چاودێری خودا دەکەین و تاوێك بێئاگایی باڵمان بەسەر دەکێشێ، بێ هەڵە نابین، هەر دەبێت هەڵەمان لێبوەشێتەوە، نە من و نە تۆ مەعصوم نین، {**هەموو ئادەمیزادێك هەڵە دەکات، وە باشترینی هەڵەکاران تۆبەکارانن**} (رواه الترمذي وحسنه الالباني).

سەهو کەموکورتی لە سروشتی مرۆڤن، وە لە ڕەحمەتی خودا بۆ مرۆڤی لاواز ئەوەیە کە دەرگای تەوبەی بۆ کردۆتەوە، وە فەرمانی پێکردووە هەر کە تاوانی تووش بوو وسەرپێچی ئەوی کرد بگەڕێتەوە بۆلای و ڕوو لەو بکات. ئەگەریش ئەمە نەبوایە، مرۆڤ دەکەوتە تەنگیەوە، وە هیممەتی لاواز دەبوو لەوەی نزیك بێتەو لە پەروەردگاری، وە هیوای دەبڕا بە لێخۆشبووی و میهرەبانی ئەو.

ڕێگای ڕزگاربوون لە کوێیە؟

پێدەچێت پێم بڵێی: من کامەرانیم دەوێ، ئەمەوێ ڕزگاربم، هیوام لێخۆشبوونە، بەلأم نازانم چۆن؟ نازانم چۆن دەست پێ بکەم؟ من وەکو خنکاوێکم کە دەیەوێ یەکێك دەستی بگرێ، وە وەکو سەرگەردانێکم کە ڕێگەی لێ ون بووەو چاوەڕێی یارمەتیە جا تروسکەیەك هیوام دەوێ، تیشکێك ڕوناکیم دەوێ، بەلأم ڕێگاکە لە کوێیە ؟

برای خۆشەویستم ڕێگاکە ڕوونە وەکو ڕۆژ، دیارە وەکو مانگ، یەکێکە و دوانی بۆ نیە ... ئەویش ڕێگەی تەوبەیە ... ڕێگەی ڕزگاربوون، ڕێگەی سەرفرازی، ڕێگەیەکی ساناو ئاسانکراوە، لەهەموو ساتێکدا والآیەو بەرامبەرت کراوەیە، ئەوەندەت لەسەرە تەنها بدەی لەو دەرگایە (ئەو ڕێگایە بگریتە بەر)، یەکسەر گوێت لە وەلآمەکە دەبێت و دەفەرموێت: ﴿ **وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى**﴾ [(٨٢) سورة طـه] من لێبوردەم لەو کەسەی کە تەوبە دەکات و باوەڕ دەهێنێت وکردەوەی چاکە دەکات لەوەو دواش بەردەوام بێت لەسەر ئەو ڕێبازە. ئەوەتا خوای پەروەردگار (سبحانه وتعالی) بانگی سەرجەم بەندەکانی دەکات، باوەڕدارو بێ باوەڕ، کە تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە بۆلای، وە پێی ڕاگەیاندوە کە ئەو لەسەرجەم تاوانەکان خۆش دەبێت، هەرچەند زۆر بێت، هەرچەند

گەورە بێت، ئەگەریش بە ئەندازەی کەف دەریا بێت، خودا (سبحانه وتعالى) دەفەرموێت: ﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [الزمر: (٥٣)] . واتە : ئەی موحەممەد بڵێ خوا دەفەرموێت: ئەی بەندەکانم، ئەی ئەوانەی کە تاوان و هەڵەی زۆرتان ئەنجام داوە، نائومێد مەبن لە ڕەحمەت و بەزەیی خوا، چونکە خوا لە هەموو گوناه و هەڵەکانتان خۆش دەبێت . بێگومان ئەو خودایە زۆر لێبوردەو بە سۆزو میهرەبانە.

ئەی تەوبەکردن چیە ؟

تەوبەکردن برای خۆشەویستم بریتیە لە گەڕانەوە لەوەی خودا ڕقی لێیەتی بە ئاشکرایی و شاراوەیەوە بۆ ئەوەی خوا خۆشی ئەوێت بە ئاشکرای و شاراوەیەوە. وە ئەمەش ناوێکی گشتگیرە لە بۆ یاساکانی ئیسلام و هەقیقەتەکانی ئیمان، تەوبەکردن ڕێگایەکی پارێزراوە لە یەئس و بێ ئومێدی، کانی پڕئاوە بۆ هەموو خێرو خۆشیەکی دونیاو دواڕۆژی ئەبەدی، تەوبەکردن سەر هەموو شتێکە، ژیانەوەیە، هۆی سەرفرازیە، ماڵی یەکەم و ناوەڕاست و کۆتای مرۆڤە، تەوبەکردن سەرەتای بەندەو کۆتاییەتی، تەوبەکردن وازهێنانە لە تاوان لە ترسی الله، هەستکردنە بە ناقۆڵایی و ناشیرینی تاوان، پەشیمان بوونەوەیە لە تاوانکردن، وە سووربوونە لەسەر نەگەڕانەوە بۆتاوان گەر دەسەڵاتی شکا بەسەریدا، تەوبەکردن هەستکردنە بە پەشیمانی لە ئاست ئەوەی ڕویداوە، وە ڕوو کردنە خودایە لەو (تەمەنەی) کە ماوە، وە وازهێنانە لە تاوان .

بۆچی تەوبە بکەین ؟

برای شرینم ، **خوشکی بەڕێزم** : پێدەچێت لێم بپرسی: بۆ دەبێت واز لە جگەرەکێشان بهێنم لەکاتێکدا پێی ئاسودە دەبم؟ ... بۆ واز لە تەماشاکردنی فیلمی ڕووت بهێنم لە کاتێکدا من چێژی لێوەردەگرم ؟ ... بۆ واز لە ڕابواردنی تەلەفۆنی بهێنم لەکاتێکدا ئەوە ئاواتی منە؟ ... بۆ دەستبەرداری تەماشاکردنی ئافرەت ببم لەکاتێکدا پێی دڵشاد دەبم ؟ بۆ دەبێت پەیوەست بم بە نوێژو ڕۆژووەوە لەکاتێکدا من حەزم بە پەیوەستی و بەستنەوە نیە ؟ ... بۆچی و... بۆچی ... ؟! ئایا پێویست نیە مرۆڤ ئەوە بکات کە خۆشحاڵ و ئاسودەی دەکات وئاسودەیی خۆی تێدا دەبینێت؟ ... ئەوەی کە من ئاسودە دەکات ئەوەیە کە تۆ پێی دەڵێی تاوان ... کەوابو بۆ تەوبە بەکەم و بگەڕێمەوە ؟!

جا پێش ئەوەی وەڵامی پرسیارەکەت بدەمەوە براشیرینەکەم ئەوە بزانە کە تەنها ئاسودەیی تۆم دەوێ، وە هیچم نەویستووە سەرفرازی تۆ نەبێت ، وە هیچم مەبەست نەبووە تەنها خێرو سەرکەوتن لە هەردوو دونیادا.

ئێستاش وەڵامی پرسیارەکەت ئەدەمەوە : تەوبە بکە برام چونکە تەوبە :

١- گوێڕایەڵی فەرمانی پەروەردگارتە - سبحانه وتعالى - ، ئەوە پەروەردگارتە فەرمانی بەمە پێکردووی هەروەك دەفەرموێت : ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا﴾ [التحريم:٨] واتە : ئەی ئەوانەی باوەڕتان

هێناوە تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە بۆلای خـودا، بـە گەڕانەوەیـەگی سـاغ و پوختـەوە. جا فـەرمانی خـواش دەبێـت گوێڕایەڵی بۆ بکرێت .

٢- هۆکارێکە بۆ سەرفرازیت لە دونیاو دواڕۆژدا، خـوای پایـە بـەرز دەفـەرموێ :﴿**وَتُوبُـوا إِلَـى اللَّـهِ جَمِيعًـا أَيُّهَـا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ**﴾ [النور:٣١] . واتە : هەمووتان بگەڕێنەوە بۆلای خـواو تەوبـە بکـەن ئـەی ئیمانـداران بـەڵکو ڕزگارو سەرفراز بن. کەوابوو دڵ چاك نابێ و سەرفراز نابێ و لەززەت وەرناگرێ، خۆشحاڵ نابێ و ئاسودە نابێ" پاك نابێ" مەگەر بە خواپەرستنی و گەرانەوەی بۆلای وی و پەشیمان بوونەوەی نەبێ .

٣- هۆکارێکە بۆ ئەوەی خودا خۆشـی بوێـت، خـوای پـەنهانزان دەفـەرموێت : ﴿**إِنَّ اللّـهَ يُحِـبُّ التَّـوَّابِينَ وَيُحِـبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ**﴾ [البقرة ٢٢٢]. واتە : بەڕاستی خوا تۆبەکاران و پاکانی خۆشدەوێت. ئایا لەوە ئاسودەیی ودڵنیایی تـری هەیە مرۆڤ هەستی پێ بکات، کە بزانێت پەروەردگارەکەی خۆشی دەوێت گەر پەشیمان بێتەوەو بگەڕێتەوە لای ؟!

٤- هۆکارێکە بۆ ڕۆیشتنە بەهەشتت و ڕزگاربوونت لە ئاگر، خـودای پایەبـەرز دەفەرموێت : ﴿**فَخَلَـفَ مِـن بَعْـدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا * إِلَّا مَن تَـابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُوْلَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَـا يُظْلَمُونَ شَيْئًا**﴾ [مريم: ٥٩ ، ٦٠]. واتە : لە دوای ئەوان کەسـانێك لـە نـەوەکانیان بونـە جێنـشینیان، کـە نوێـژەکانیان فەوتاندو شوێنی هەواو ئارەزوەکانی خۆیان کەوتن، ئەوانە توشی (سزای) سەرگەردانی دەبـن، جگـە لـەوەی تۆبـەی کردبێت ئیمانی دامەزراوی هێنابێت وکارو کردەوەی چاکی ئەنجام

دابێ، ئا ئەوانە دەڕۆنە بەهەشتەوەو هیچ جۆرە ستەمێکیان لێناکرێ . ئایا هـیچ شـتێکی خواسـتراوی تـر هەیـە بـۆ مرۆڤ هەولی بۆ بدات جگە لە بەهشت .

٥- هۆکارێکە بۆ دابەزاندنی بەرەکەت لە ئاسمانەوە، وە بە هێزکردن و وە زیادبوونی ماڵ و منـداڵ، خـودای پایـە بەرز دەفەرموێ: ﴿**وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُواْ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُواْ إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاء عَلَيْكُم مِّدْرَارًا وَيَـزِدْكُمْ قُـوَّةً إِلَـى قُـوَّتِكُمْ وَلاَ تَتَوَلَّـوْاْ مُجْـرِمِينَ**﴾ [هـود:٢٥]، واتـە : ئـەی مللـەتی خـۆم: داوای لێخۆشـبون لـە پـەروەردگارتان بکـەن و پاشـان بگەڕێنەوە لای ئەو، لە ئاسمانەوە بارانی بە لێزمەو پڕخێرتان بۆ دەبارێنێت، هێـزو دەسـەڵاتتان بـۆ زیـاد دەکـات، زیاد لە ئەو هێزو دەسەڵاتەی خۆتان، وە ڕوو وەر مەگێڕن لە بانگەوازەکەم بە تاوانبـاری و سەرکەشـیەوە. هـەروەها دەفەرموێت : ﴿**فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا * يُرْسِلِ السَّمَاء عَلَيْكُم مِّدْرَارًا * وَيُمْدِدْكُمْ بِـأَمْوَالٍ وَبَـنِينَ وَيَجْعَـل لَّكُمْ جَنَّـاتٍ وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَـارًا**﴾.[نوح:١٠-١٢]. واتە : هـەروەها پێیـانم گـووت: داوای لێخۆشـبوون لـە پـەروەردگارتان بکەن، بەڕاستی ئەو زاتێکی زۆر لێخۆشبووە، بارانتان بە لێزمەو خوڕەم بۆ دەبارێنێت، ماڵ و سامان و منداڵتان پـێ دەبەخشێت، باخ و باخات و ڕوبارتان بۆ بەدی دەهێنێت .

٦- هۆکارێکە بۆ سڕینەوەی تاوانەکان و گۆڕینیان بە خێرو حەسـەنات، خـوای پایـە بـەرز دەفـەرموێت : ﴿**يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَى رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّـرَ عَـنكُمْ سَيِّئَـاتِكُمْ وَيُـدْخِلَكُمْ جَنَّـاتٍ تَجْـرِي مِـن تَـحْتِهَا الْأَنْهَارُ**﴾ [التحريم:٨]،

واتە : ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە بۆلای خودا، بە گەڕانەوەیەکی ساغ و پوختەوە. وە هەروەها پەروەردگاری پاك و بێگەرد دەفەرموێت : ﴿**إِلَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُوْلَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا**﴾ [الفرقان:٧٠]. واتە : ئەوانە نەبێت کە تەوبە دەکەن و پەشیمان دەبنەوەو ئیمانی دامەزراو دەهێنن و کارو کردەوەی چاك ئەنجام دەدەن، ئا ئەوانە خودا خراپەکانیان بۆ دەگۆڕێت بە چاکە، وە خودا هەمیشە لێخۆشبوو میهرەبانە .

ئەوەی کە تۆ پێی دەڵێی دڵنیایی، دڵشادیی، سەرفرازی، ... هتد، هیچی ناشێ بۆ ئەوەی ئەو ناوانەی لێ بنێی، چونکە هەر هەمووی کاتیە، تەماشاکردنی فیلمی ڕووت، چێژی تێدایە یان تاڵی؟ چەند خولەکێك دوای تاوانەکە وەڵامی ئەم پرسیارەت بۆ دەردەکەوێت، مرۆڤی ژیر قسەی لەو شێوانە ناکا، چێژوەرگرتنێکی چەند خولەکی بە ئێش و ئازار لەگەڵبونێکی هەتا هەتایی ناگۆڕێتەوە. ئەمە یەك دووەمیش هەرگیز دڵ بەو شتانە ئارام نابێت و ناحەوێتەوە، بەڵکو پێی تەنگ و تەسك دەبێ. خوای پەنهانزان سبحانه وتعالى دەفەرموێ: ﴿**الَّذِينَ آمَنُواْ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللّهِ أَلاَ بِذِكْرِ اللّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ**﴾[الرعد٢٨]. واتە : ئەوانەی باوەڕیان هێناوە، دڵ و دەرونیان ئارام دەبێت و دەحەوێتەوە بە یادی خوا، جا ئاگادار بن هەر بە یادی خوا دڵەکان ئارام دەبێت و دەحەوێتەوە.

هەروەها خوای زاناو دانا (جل شأنه) دەفەرموێت: ﴿**فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ**﴾ [الأنعام ١٢٥]
واتە: جا ئەو کەسەی خوا بیەوێت هیدایەتی بدات، ئەوە سینەی فراوان دەکات و دەیگەشێنێتەوە بۆ ئاینی ئیسلام،

وە ئەوەی خوا بیەوێت گومڕای بکات، (بەهۆی نەشیاوی خۆیەوە)، دڵی زۆر تەنگ و تەسك دەکات و وەك ئەوەی بیەوێت بەرز بێتەوە بەرەو ئاسمان، ئا بەو شێوە خوا پیسی و ناپاکی لەسەر دڵی ئەوانە دادەنێت کە باوەڕ ناهێنێنن

برای خۆشەویستم ، خوشکی بەڕێزم

هەموو ئەم شتە باشانە – جگە لەمانەش زۆرن – ئەوە ناهێنن لە پێناویاندا پەشیمان بیتەوەو تەوبە بکەیت ؟ ئەمە سەرفرازی تۆی تێدایە؟ بۆ ستەم لە نەفسی خۆت دەکەیت بە سەرپێچی کردنی خواو وە مەحرومیشی دەکەی لە خوا ڕازیکردن ؟ شیاوترە بۆ تۆ دەست پێشخەری بکەی بۆ کارێك کە ئەوە فەزڵەکەیەتی و ئەوانە بەرهەمەکەیەتی.

چۆن تەوبە بکەم ؟

برای خۆشەویستم ، خوشکی بەڕێزم

وەکو بتەوێ پێم بڵێی : نەفسم دەیەوێ بگەڕێتەوە بۆلای پەروەردگارەکەی، دەیەوێ پەشیمان بێتەوە، نەفسم دڵنیا بووە لەوەی سەرفرازی لە شوێن کەوتنی هەواو ئارەزوەکان و ئەنجام دانی کارە حەرامەکان نیە ... بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا نازانێت چۆن توبە بکات ؟ وە لە کوێوە یەکەم هەنگاو بنێت؟

منیش ئەڵێم: خوای مەزن چاکەی بۆ هەر بەندەیەکی خۆی بوێت، هۆکارەکانی بەدەستهێنانی بۆ ئاسان دەکات و یارمەتی دەدات، جا منیش باسی هەندێك لەو شتانە دەکەم کە یارمەتیت دەدەن و هاوکاریت دەکەن لە بۆ تەوبە کردن و گەڕانەوە بۆلای خودا:

نیەتت ساغ کەرەوە، بەڕاستی بگەڕێوە : ئەگەر مرۆڤ نیەتی بۆ خوا ساغ کاتەوە، وە ڕاست بکات لە تەوبە کردنەکەی، ئەوە پەروەردگار یارمەتی داوەو کارئاسانی بۆ کردوە، وە هەموو ئەو بەربەست و لابەرانەی دێنە ڕێگەی تەوبەکردنەکەی لەسەر لابردووە . وەهەر کەسێك موخلیس و ساغ نەبێت لە بۆخودا، شەیتان دەبێتە فەرمانڕەوای دڵی، وە پڕی دەبێت لە خراپەو گەندەڵی، هەربۆیە خوا جلَّ جلالە لەبارەی یوسفەوە علیە السلام دەفەرموێت : ﴿**كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ**﴾ [یوسف:٢٤]. واتە : ئا بەو شێوەیەمان کرد بۆ ئەوەی هەرچی تاوان و خراپەیە لێی دوور خەینەوە، بەڕاستی ئەو (یوسفە) لە بەندە پاك و هەڵبژێراوەکانی ئێمە بوو

١- موحاسەبەی نەفسی خۆت بکە: چونکە موحاسەبەی نەفس هاندەرە بۆ پەلەکردن بۆ کاری خێر، وە هاوکارە بۆ ڕووبەڕووبونەوەی تاوان، وە یارمەتیدەرە بۆ گەیشتنە ئەوەی لە دەست چووە، وە پلەیەکە مرۆڤ وا لێدەکات بزانێت چی بۆ هەیەو چی لەسەرە، وە هاویاری مرۆڤە بۆ تەوبەکردن وە بەردەوام بوون لەسەر تەوبەکردنەکەی.

٢- یادی نەفسی خۆت بخەرەوە وئامۆژگاری بکە وسەرزەنشتی بکەو وبیترسێنە: پێی بڵێ : ئەی نەفس بگەڕێوە پێش ئەوەی بمری" چونکە مردن لەناکاو دێ، مردنی ئەم و ئەوی یاد بهێنەوە ... نازانی مردن مەوعیدی تۆیە ؟! گۆڕماڵی تۆیە ؟! خۆڵ فەرشی ژێرتە ؟! گڵخۆرکە دەبێتە ئاشنات ؟! ناترسی فریشتەی گیانکێشان یەخەت پێبگرێ و تۆش لەسەر تاوانکردن بەردەوامی ؟! لەوکاتەدا پەشیمانی دادت ئەدات ؟؟! گریەو دڵتەنگیت

لێوەردەگیرێ؟؟! تیابچیت ئەی نەفس پشت لە ئاخیرەت دەکەیت لە کاتێکدا ئەو ڕوی لە تۆیەو بەرەو تۆ دێت ؟! وە ڕوو لە دونیا دەکەیت لە کاتێکدا ئەو پشتی لە تۆیە ؟! ئا بەو شێوەیە بە بەردەوامی سەرزەنشتی بکەو گلەیی لێبکەو یادی بهێنەوە هەتا لەخوا دەترسێ و دەگەڕێتەوە بۆلای وی و تەوبە دەکەیت .

٣- خۆت لەو شوێنانە دووربخەرەوە کە تاوانی تێدا دەکرێت : وازهێنان لەو جێگایەی تاوانت تێدا دەکرد یارمەتیت دەدات بۆ تەوبەکردن، هەربۆیە دەبینیت ئەو پیاوەی کە نەوەدو نۆ کەسی کوشتبوو زاناکە پێی ووت (میللەتەکەت میللەتێکی خراپن، جا لە لە فڵانە شوێندا جێگایەکی ئاوهاو ئاوها هەیە خەڵکێکی خوا پەرستن، بڕۆ بۆلایان خوا پەرستی لەگەڵ ئەواندا بکە) .

٤- واز لە برادەری خراپ بهێنە : چونکە تەبیعەتت شت لەوان دەدزێت، وە بشزانە ئەوان دەستبەردارت نابن، بەتایبەت ئەوان شەیتانیان لەپشتەوەیە هانیان دەدەن لە بۆ خراپەکاری و تاوان بە گەرمی، وە پاڵیان پێوە دەنێن، وە ڕایان دەکێشن، هەورەها گەر توانیت ژمارە مۆبایلەکەت و ناونیشانی ماڵەکەت بگۆڕە[1]، تەنانەت (گەر توانیت) ئەو ڕێگایە بگۆڕە کە پێشتر پێیدا دەڕۆیشتیت...

---

[1] خەڵکانێك دەناسین ئەم ئەزمونەیان کرد سوپاس بۆخوا سەرکەوتوو بوون تێیدا ... لە دەست شەیتانە مرۆییەکان ڕزگاریان بوو (وەرگێڕ)

هەر بۆیە پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرموێت: ﴿ **الرجل على دين خليله، فلينظر أحدكم من يخالل** ﴾ [رواه أبو داود والترمذي وحسنه الألباني]. واتە: مرۆڤ لەسەر دینی هاوڕێکەیەتی، جا بۆیە ووریا بن بزانن کێ دەکەنە هاوڕێی خۆتان .

٥- **بیر لە عاقیبەتی تاوانەکان بکەوە** : چونکە ئەگەر مرۆڤ زانی تاوانەکان عاقیبەتیان خراپە و داهاتوویان ڕەشە، سزاکەی لە بۆسەدایەو چاوەڕێیەتی، وای لێدەکات پێش هەموو شتێك واز لە تاوانکردن بهێنێت، وە تەوبە بکات لە تاوانەکان .

٦- **بەهەشت و ئاگری یاد بهێنەوە** : بیری گەورەیی بەهەشتی بهێنەوە، وە ئەوەی خودا تێیدا ئامادەی کردووە بۆ کەسێك گوێڕایەڵی کردبێت و تەقوای وی کردبێت. وە بە جەهەننەم و ئەوەی کە تێیدا ئامادەکراوە بۆ سەرپێچی کەران بیترسێنە .

٧- **سەرقاڵیکە بەوەی سوودبەخشە و لە تەنیایی و بەتاڵی دووری بیەخە** : چونکە نەفس ئەگەر سەرقاڵی نەکەی بە گوێڕایەڵیەوە سەرقاڵت دەکات بە سەرپێچییەوە. هەروەها دەست بەتاڵی سەردەکێشێ بۆ هەڵدێر و لەڕێلادان و مودمین (مُدمِن) بوون، وە دواییش سەردەکێشێ بۆ هاوڕێیەتی خراپ .

٨- **پێچەوانەی هەواو ئارەزوت بە** : هیچ شتێکی تر نیە بە ئەندازەی هەواو ئارەزوو مەترسیان بۆ سەر مرۆڤ هەبێت، هەربۆیە دەبینیت خوای پەروەردگار دەفەرموێت : ﴿**أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ**﴾ [الفرقان:٤٣] ، بۆیە هەرکەسێك دەیەوێ تەوبەیەکی نەصوح بکات، دەبێت خۆی لەو شتانە دابڕنێ کە دەیبەستێتەوە بە ڕابردووی تاواناوییەوە، وە نابێت دوای هەواو ئارەزووی خۆی بکەوێ .

٩- **وە کۆمەڵێك هۆکاری تر هەن بێجگە لەوانە یارمەتیت دەدەن بۆ تەوبە کردن:** دوعاکردن لای خوا کە تەوبەیەکی ساغ و ڕاستەقینەت پێ ببەخشێ، وە زیکری خواکردن و داوای لێخۆشبوون (**استغفرالله**) کردن، هیوا کورت بوون و یادی قیامەت کردن، وە لە قورئان تێفکران، وە ئارامگرتن بە تایبەت لە سەرەتای تەوبەکردن،... هتد کۆمەڵێك شتی تر کە یارمەتیت دەدەن لە بۆ تەوبە کردن و بەردەوام بوون لەسەری .

مەرجەکانی تەوبەی ڕاستەقینە:

برای خۆشەویستم ، خوشکی بەڕێزم

تەوبەی ڕایستەقیە کۆمەڵێك مەرجی هەیە ئەبێ تێیدا بەدی بێت بۆ ئەوەی قبوڵ بکرێت ئەوانەش:

یەکەم// ساغ بوون و بێخەوش بۆ خوای پایەبەرز : بەو پێیەی کە هۆکاری تەوبەکردنەکەت خۆشویستنی خوداو بەگەورەڕاگرتنی وی و هیوا بوون پێی و بەتاما بوونی پاداشتی خوایی، وە ترسان لە سزای وی، نەك نزیك بوونەوە بێ بۆ خەلقی، وە مەبەست پێی شتێك بێ لە شتەکانی دونیای فانی، هەربۆیە دەبینیت خوای پاك و بێ خەوش دەفەرموێت :﴿**إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ**﴾[النساء ١٤٦]. واتە: (ئەوانەیان نەبێت کە تەوبەی ڕاستەقینەیان کردووە وکارو نیەتیان چاککردووە بۆخوا ودەستیان بە ئایینی خواوە گرتووە، وە بە دینییان لەبۆ خوا ساغ و بێخەوش کردۆتەوە، ئا ئەوانە لەگەڵ ئیمانداراندا دەبن).

دووەم // وازهێنان لە تاوان : وا نەزانی تەوبەکەت ڕاستە لە کاتێکدا تەوبەت کردووەو کەچی بەردەوامیت لەسەر تاوان کردن. بەڵام ئەگەر هاتوو گەڕایەوە بۆ تاوان دوای تەوبەیەکی ڕاستەقینە، ئەوا تەوبە پێشوەکەی بەتاڵ نابێتەوە، بەڵام پێویستی بە تەوبەیەکی تازە هەیە.

سێیەم // دانان بە تاواندا: چونکە مومکین نیە مرۆڤ تەوبە بکا لە شتێك و بە تاوانی نەزانێت.

چوارەم // پەشیمان بونەوە لەوەی لێت وەشاوەتەوە لە تاوان وسەرپێچی : وە چاوەڕێی تەوبە ناکرێ مەگەر لە کەسێکی پەشیمان ، دڵتەنگ، خەمبار بەوەی لێی وەشاوەتەوە لە سەرپێچی و تاوان، هەربۆیە کەسێك کە باسی تاوانە پێشوەکانی خۆی دەکات و فەخرو شانازی پێوە دەکات بە تۆبە کارو پەشیمان نادرێتە قەڵەم، هەروەکو پێغەمبەری خوا ﷺدەفەرموێت : **(الندم التوبة)** [رواه حمد وابن ماجة وصححه الألباني] .

واتە : پەشیان بوونەوە تەوبەیە .

پێنجەم // سووربون لەسەر نەگەڕانەوە بۆ تاوان : تەوبەی کەسێك قبوڵ نیە نیەتی دووبارە گەڕانەوی هەبێت بۆ تاوان دوای تەوبەکردن، بەڵکو پێویستە لەسەری دەستبەرداری تاوان کردن بێ، وە بەردەوام بڕیار بە خۆی بدات لە داهاتوودا نەگەڕێتەوە بۆ تاوان

شەشەم // گەڕاندنەوەی مافەکان (المظالم) بۆ خاوەکانیان : ئەگەر هاتوو تاوانەکە پەیوەندیان بە مافی ئادەمیزادەکانەوە هەبوو، ئەوە پێویستە لەسەری کە مافەکانیان بۆ بگەڕێنێتەوە، ئەگەر ئەیەوێت تەوبەکەی ڕاست و قبوڵ بێت" لەبەر ئەو فەرمودەی پێغەمبەری خوا ﷺ : **" من كانت عنده مظلمة لأحد من عرض أو شئ فليتحلله منه اليوم قبل ألا يكون دينار ولا درهم، إن كان له عمل صالح أُخذ منه بقدر مظلمته، وإن لم تكن له حسنات أُخذ من سيئات صاحبه فحمل عليه "** [رواه البخاري].

واتە : هەرکەسێك زوڵمی لە کەسێك کردوە و مافی لەسەرە، جەستەیی بێت یان هەر شتێکی تر، با ئەمڕۆ گەردن ئازایی لێ بکات پێش ئەوەی ڕۆژێك بێت دینارو دیرهەم سوودی نەبێت، ئەگەر کردەوەی چاکی هەبێت لێی دەبرێت بە ئەندازەی مافەکەی، وە ئەگەریش چاکەی نەبێت، ئەوا لە کردەوە خراپەکانی کابرای (خاوەن هەق) هەڵدەگیرێ ودەدرێتە کۆڵ ستەمکاردا.

حەوتەم // ئەبێت تەوبەکە لە کاتێکدا بێ قبوڵ بکرێ : کە بریتیە لە پێش سەرە مەرگ و پێش هەڵهاتنی خۆر لە خۆرئاواوە، پێغەمبەری خۆشەویستمان ﷺدەفەرموێت : **" إن الله يقبل توبة العبد ما لم يغرغر "** (رواه أحمد والترمذي وصححه النووي).

واتە : بێگومان خوا تەوبەی تەوبەکاران قبوڵ دەکات، هەتاوەکو پێش سەرەمەرگ . هەروەها دەفەرموێت : **" إن الله يبسط يده بالليل ليتوب مسيء النهار، ويبسط يده بالنهار ليتوب مسيء الليل حتى تطلع الشمس من مغربها "** (رواه مسلم).

واتە: بەڕاستی پەروەردگار بەشەو دەستی ڕادەخات بۆ ئەوەی تاوانکارانی ڕۆژ تەوبە بکەن، وە بە ڕۆژ دەستی ڕادەخات بۆئەوی تاوانکارانی شەو تەوبە بکەن، هەتا ئەو کاتەی خۆر لە خۆر ئاواوە هەڵدێ .

نیشانەكانی قبووڵ بوونی تەوبە

برای خۆشەویستم ، خوشكی بەڕێزم

تەوبەش چەند نیشانەیەكی هەن ئاماژەن بۆ قبوڵێتی و ساغێتی تەوبەكە، لەوانە :

١- **ئەبێت ئەو كەسە پاش تەوبە كردنەكەی باشتر بێت وەك لە پێش تەوبەكردنەكەی** : هەموو كەسێك لە بۆخۆی ئەمە دەزانێت. جا هەركەسێك دوای تەوبەكردن ڕوو لە خواو، هیممەت دارروو و ورە بەرز بوو، ئەوا نیشانەی ڕاستی و ساغی و قبولێتی تەوبەكەیەتی .

٢- **بەردەوام دەبێت (ترس لە گەڕانەوە بۆ تاواد) ی لیٚ نەبڕێت** : چونكە مرۆڤی ژیر بۆ چركە ساتێكیش بووە، لە سزای خوا بیٚ ئاگا نا بێت. هەر بۆیە ترسەكەی بەردەوامە تا ئەو دەمەی گوێی لە (فریشتە ڕاسپێراوەكان بە ڕوحكێشان)یی دەبیٚ، پێی دەلێن : ﴿ **أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ** ﴾ [فصلت ٣٠] . مەترسێن و هیچ غەم و پەژارەیەكتان نەبێت، وە مژدەتان لیٚ بیٚ بەو بەهەشتەی كە كاتی خۆی بەلێنتان پیٚ دەدرا. ئیتر ئا لەو كاتەدا ترس و بیم و غەم و پەژارەكەی دەڕوا .

٣- **ئەبێت بە گەورە تەماشای تاوانەكانی بكات ، ئەگەرچی تەوبەشی كردووە**، ئیبن مەسعود ﷺ دەفەرموێت : (**إن المؤمن يرى ذنوبه كأنه قاعد تحت جبل يخاف أن يقع عليه، وإن الفاجر يرى ذنوبه كذباب مرّ على أنفه، فقال له هكذا**) واتە: ئیماندار تاوانەكانی وەكو شاخێك تەماشا دەكا لە ژێریدا دانیشتبێت، دەترسیٚ داكەوێتە سەری ، بەڵام مرۆڤی خراپەكارو دەغەڵ تاوانەكانی بە مێشولەیەك دەزانێت بەلای لوتی تێبپەڕێت، ئەویش بەدەستی ئاوایەكی لێبكات و بفرێت .

وە هەندێك لە **سەلەف** گوتویانە : (**لا تنظر الى صغر المعصية ولكن انظر الى من عصيت**). واتە : تەماشای بچوكی تاوان مەكە بەڵكو تەماشای ئەوە بكە كە سەرپێچی كێت كردووە .

٤- **ئەبێت تەوبەكردن ئیماندار دڵشكاو بكات، وەملكەچ و بیٚ فیزی بكات بەرانبەر بە پەروەردگاری** : هیچ شتێك لەوە خۆشەویستتر نیە لە لای خوا كە بەندە بە دڵشكاوی و لاوازی وملكەچی یەوە بگەڕێتەوە لایی، بە دڵێكی تەڕ بەزیكری خوا ، (ئاو درا بێت بە زیكری خوا)، بە بیٚ خۆپەسەندی ولەخۆبایی بوون، بەبیٚ حەز كردن لە ستایش، بەبیٚ بەكەم تەماشاكردنی خەڵك بەهۆی تاوان و سەرپێچیانەوە، جا هەركەسێك ئەمەی لەخۆ نەبینی با تۆمەتباری تەوبەكەی خۆی بكات و هەوڵی ڕاستكردنەوەی بدات .

٥- **ئەبێت ئاگاداری كرداری ئەندامەكانی بێت** : با ئاگاداری زمانی بیٚ و لە درۆكردن و غەیبەت و فیتنەیی و قسە هێنان و قسە بردن و وتەی زیادە، وە سەرقاڵی كا بە یادی خواو قورئان خوێندن . هەروەها ئاگاداری ورگی بێت، هەرچی حەلاڵە ئەوە بخوات . وە ئاگاداری چاوەكانی بیٚ، حەرامی پیٚ نەبینیٚ. وە ئاگاداری گوێی بیٚ، گویٚ لە حەرامەكان نەگریٚ، وەكو درۆو غەیبەت و مۆسیقا . هەروەها ئاگاداری دەستەكانی بیٚ، لە بۆ شتی حەرام درێژیان نەكات . وە ئاگاداری پێكانی بێت، پێی نەڕوا بۆ جێگا حەرام كراوەكان. لە هەمووی گرنگتر ئاگاداری دڵی بیٚ، لە بوغزو حەسودی و خۆشویستنی دوژمنانی خوا و ڕق لێبوونی دۆستانی خوا . وە ئاگاداری پەرستشەكانی بێت، ساغ و بیٚ خەوشی كا بەتەنها لە بۆ خوا، وە دوور كەوێتەوە لە ڕیابازی و ناوپەیدا كردن .

ئاگادرای دواخستنی (١) تەوبەکردن بە

برای خۆشەویستم ، خوشکی بەڕێزم

بێگومان کەس نازانێ کەی ئەجەلی دێ وچەند لە تەمەنی ماوە، وە ئەوەی جێی داخە خەڵکانێك دەبینین دوایی بۆ تەوبە دەکەن و ئەڵێن : ئێستا کاتی تەوبەکردن نیە، وازبێنن با هەندێك چێژ لە دونیا وەربگرین، هەر کە بەساڵا

(١) التسويف : لە (سوف)ـەوە هاتووە ، واتە دواجار، پاشان، ئینجا، پاش وەخت، دوای ئەوە، .. هتد ، لێرەدا بەمانای دواخستنی تەوبە دێت بۆ کات و ساتێکی تر .

بەو مانایەی : دواجار تەوبە ئەکەم، جارێ وەختی نیە، جارێ با فلانە شت بکەم پاشان نوێژ دەکەم، با فلانە شەهادە بەدەست بێنم پاشان ڕۆژوو دەگرم، با ناجح ببم پاشان ئەوە دەکەم، با زانکۆ یان پەیمانگا تەواو بکەم پاشان سەرپۆش لەسەر دەدەم و دەبم بە موحەججەبە (*)، با شوو بکەم یان با ژن بهێنم پاشان ئاوا دەکەم .... هتد ، چەندەهامان بینی پێش ئەوەی ئەمانە تەواو بکەن کۆچیان کرد، بەلام کۆچێکی هەتاهەتایی و ئێستاش لە ژێر خاکن و ناویشیان هەر نەما ﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا﴾ سورة الإنسان(١).

(*) لێرەدا تێبینیەکی زۆر زۆر گرنگ هەیە لەسەر مەفهومی حیجاب بەڵگو لە ڕاستیدا پێویستی بە کتێبێکی تایبەتیە کە بە دوورو درێژی باسی لێوە بکرێ. وە چەند دڵم پێوەیە کە هەموو ئوممەتی خۆشەویست ﷺگوێی لەم وتەیەم ببوایەو بەتایبەت هەموو مللەتەکەی خۆم، إن شاء الله لەیەك پەڕەدا دەیگوشێرم وکورتی دەکەمەوە:

حیجاب وشیەکی عەرەبیە : واتە : پەردە یان داپۆشین ، کەواتە بریتیە لەوەی کە ئافرەت جوانی خۆی لە ئاست نامەحرەمەکانی داپۆشێت. نەك تەنها موی قژی .

کەوابوو ئافرەتێك کە لەچکێك (ڕاستتر وایە بەڵکو ڕاست وایە بگوترێ لەچك بەسەر نەك موحوججەبە لەبەر ئەوەی ... ئێستا ڕوونی دەکەمەوە إن شاء الله ، بەڵکو هەندێکیان ناشکرێ پێیان بڵێی لەچك بەسەر، هەروەك ئەوانەی ناتوانی پێیان بڵێی ڕووتن و ناشتوانی پێیان بڵێی پۆشتە) دەدات بە سەریداو بەڵام پەنتۆڵێکی تەسکی لە پێکردووە بە هیچ شێوەیەك پێی ناگوترێ موحەججەبە، لە شەریعەتی خوادا جل جلاله شتی وا نیەو نەبووە. یان لەچکێك دەدات بەسەردا تەنورەیەکی تەسکی لە پێکردووە یان قەمیسێکی تەسك یان ... . یەکێك لە مەرجەکانی حیجاب ئەوەیە ئەبێت ئەو جلە لەسەر تا خوار ئەژنۆکان یان تا خوار پێکان درێژ بێ (کە کوت و مت عابای کوردەواریە) نەتان بیستووە دوژمنان هەر لە کۆنەوە ویستویانە نەمێنێ هەروەکو ئەیانگوت باوی عابا نەماوە جلی کوردی زۆر جوانە شۆڕەو پەسەند کراوە (ببینن سەیری شەیتان بکەن بەناوی شۆڕی و پۆشتەیی و جلی کوردیەوە ئەیەوێ عابای کوردەواری لە بەری دایکان و خوشکانمان بیەخن ﴿وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾. بەمەش تەنورەو ئەو مۆدێلە تازانەی ئەمرۆ و خوشك وبراکانی ڕەفزدێنن، وە یەکێکی تر لە مەرجەکانی حیجاب ئەوەیە ئەبێت تەسك نەبێت هەروەها تەشبیهی یەهود و نەسارا نەبێت هەروەها تەشبیە بە پیاوان نەبێت. بەمەش پەنتۆڵ و خوشك و براکانی ڕەفز دێنن لەگەڵ تەسکی و تەنکی دا . هەربۆیە نابێت هەرکەس پارچە پەڕۆیەکی دابە سەردا بڵێین موحەججەبە. نەخێر نابێت پێی بگوترێ. تەنها پێی دەگوترێ لەچك بەسەر ئەگەر شیاوبوو بۆ ئەو ناوەش . وەگەرنا ئەگەر سەریشی دانەپۆشیبوو لەگەڵ تەواوی سنگیدا ئەوە سەرپۆش بەسەریشی پێ ناگوترێ ؟! بۆ ؟؟!! چونکە لە زمانی عەربیدا خەمری پێ دەگوترێ، واتە داپۆشین وە بە مەییش دەگوترێ خەمر چونکە عەقڵ دادەپۆشێ . هەربۆیە سەرپۆش بەسەر ئەبێ بە ناوەکەی خۆیەوە بێ سەری داپۆشێ لەگەڵ تەواوی سنگیدا. بە ئەوندە کیفایەت دەکەین إن شاء الله ئەگەر خوا ویستی هەبوو لە جێگای خۆی زیاتر باسی لێوە دەکەین . والله تعالى أعلم

چووين خۆمان تەوبە دەكەين ؟؟! ! بەڕاستی ئەمانە فێلْ و تەڵەكەی شەیتانن، وە فریودانی دونیای فانیە، جا شەیتانیش دێت و وەعدی نەمرێتی بە مرۆڤ دەدات و كەچی ئەوەشی بەدەست نیە . بۆیە دەستپێشخەری بكەن ... دەستپێشخەری.. وریا بن وریا ... لە بێ ئاگایی و دواخستنی تەوبە و هیوا درێژی، چونكە بەڕاستی ئەگەر هیوا درێژی نەبوایە هەرگیز فەرامۆشكردن و پشت گوێخستن نەدەما .

هەر بۆیە برا خۆشەویستەكەم خێراكە لە بۆ تەوبەكردن، ئاگاداری دواخستنی تەوبە ببە چونكە ئەوە بۆخۆی تاوانێكەو پێویستی بە تەوبەكردنە. جا تەوبەكردن پێویستە دەست بەجێ بكرێ، بۆیە پێش هاتنی ئەجەلەكەت و بڕانی هیواكانت بگەڕێوەو تەبە بكە، پەشیمان بەوە، چونكە تۆ نازانی كەی دواڕۆژ و دوا هەناسەو دواشەوتە ...

بگەڕیوە پێش ئەوەی تاریكی باڵ بەسەر دڵەكەتدا بكێشێ، وای لێبێ چڵك و ژەنگی تاوان دایپۆشێ و سڕینەوە قبوڵنەكات، بگەڕێوە پێش ئەوەی نەخۆشی یان مردن هێرش بەرنە سەرت، ئەو كاتە دەرفەتی تەوبە كردنیشت نەمێنێت

فریو مەخۆ بە ستری خواو بەردەوامی نازونیعمەتەكانی

هەندێك ڕۆچوون لەتاوان و سەرپێچیدا، كە كاتێكیش ئامۆژگاری دەكەیت و بێداری دەكەیتەوە لە سەرەنجامەكەی، ئەڵێت : ئەوە چیمان كردووە ؟! ئەی خەڵكانێك بۆ بە ئاشكرا تاوان دەكەن بەرانبەر بەخوا، زەوی پڕ بوە لە تاوانی ئەوان، كەچی لە خۆشگوزەرانی دا دەژین ؟! بەڵام ئەمانە لە بیریان چوەتەوە، كە خودا دونیا ئەداتە ئەوەی خۆشی ئەوێ و ئەوەشی خۆشی ناوێ، وە ئەمە ئیستدراجی خوایە لە بۆ ئەوان بەڵام هەركە لێیانی گرت و سزای دان، ئەوكات لەدەستی دەرناچن، پێغەمبەری خوا ﷺ دەفەرموێت : " **إذا رأيت الله يعطي العبد في الدنيا على معاصيه ما يحب فإنما هو استدراج، ثم تلا قوله عز وجل: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ** (٤٤) **فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (٤٥)** [رواه أحمد وإسناده جيد]. واتە : ئەگەر بینیت خوا لە دونیادا دەبەخشێتە بەندەیەك لەسەر ئەو سەرپێچیانەی دەیكات و پێی خۆشن، ئەوە بزانە بەرە بەرە كێشكردنە بۆ زیاتر ڕۆچوونی لە تاواندا، پاشان ئەو فەرمودەیەی پەروەردگاری خوێندەوە – عز وجل – كە دەفەرموێ: ﴿ جا كاتێك ئەو بەرنامەو ڕێبازەی یادیان خرابوۆوە فەرامۆش كرد، دەروازەكانی هەموو شتێكمان بۆ كردنەوەو نازو نیعمەتی خۆمانمان بەسر ڕژاندن، هەتا كاتێك دڵخۆش بوون بەوەی پێیان بەخشرا، لەناكاو لێیانمانگرتن، ئیتر ئەوانیش بێ ئومێدو سەرگەردان بوون (٤٤) پاشان ئەو گەلەی ستەمیان كرد دوابڕاوو بنبڕكران، وە سوپاس و ستایش بۆخوای خاوەن جیهانەكان﴾ .

لە كۆتایی دا

ڕاكەو بڕۆ بەرەو خوا ... ڕاكە لە دەست هەواو ئارەزوو ... ڕاكە لە دەست سەرپێچی ... ڕاكە لە دەست تاوان ... ڕاكە لە دەست شەهەوات ... ڕاكە لەدەست دونیا هەمووی، وە ڕوو بكە پەروەردگارت .. بگەڕیرەوە، پاشگەزبەرەوە، پەشیمان بەوە، تەوبە بكە بۆلای وی، تەوبە بكەو بدە لەدەرگای خودا با تاوانەكانیشت زۆر بن، با گەورەش بن، چونكە پەروەردگار بەشەو دەستی ڕادەخات بۆ ئەوەی تاوانكارانی ڕۆژ تەوبە بكەن، وە بە ڕۆژ دەستی ڕادەخات بۆئەوی تاوانكارانی شەو تەوبە بكەن، دە برای خۆشەویستم هەستە بەرەو ڕەحمەت و لێخۆشبویی خوا پێش ئەوەی كار لە كار بترازێ .

داواكارم لە پەروەردگار من و تۆش لەوانە بگێرێ كە بەڕاستی تۆبە دەكەن، بەڕاستی ڕوو دەكەنە خوای پەروەردگار، وە سەلاْت و سەلام بڕژێ بەسەر پێغەمبەری سەردارو نازدار وە لەسەر خانەوادەو هاوەڵانی .